MS – 094

II Semester B.Com. Examination, May/June 2013
(Freshers + Repeaters Scheme)
(2011 – 12 & Onwards)
LANGUAGE SANSKRIT – II
Madhuravijayam of Ganga Devi, Grammar and Translation

Time : 3 Hours Max. Marks : 100

Instructions : *1) Answer* ***either*** *in* ***Kannada, English*** *or* ***Sanskrit.***
2) Answer Q. No. ***V, VI*** *and* ***VII*** *in* ***Sanskrit only.***

I. **द्वयो:** अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत।
ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.
Write an essay on **any two**. **(2×12=24)**

अ) गङ्गा देव्या वर्णित मधुरा नगरमधिकृत्य प्रबन्धं लिकत।
ಗಂಗಾ ದೇವಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಮಧುರಾ ನಗರವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.
Give an account of the description of the city Madhura as made by Gangadevi.

आ) युद्ध वर्णनमधिकृत्य प्रबन्धं लिखत।
ಯುದ್ಧವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.
Write an essay on the depiction of the war.

इ) महाकाव्यस्य लक्षणानि विवृणुत।
ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
Describe the characteristics of a Mahakavya.

II. **चतुर्णां** श्लोकानामनुवादं विलिख्य तात्पर्यं विवृणुत।
ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
Translate and explain **any four** of the following slokas. **(4×5=20)**

अ) अधिरङ्गमवाप्तयोगनिद्रं
हरिमुद्वेजयतीति जातभीति: ।
पतितं मुहुरिष्टकानिकायं
फणचक्रेण निवारयत्यहीन्द्र: ।।

P.T.O.

6

आ) मुखराणि पुरा मृदङ्गघोषैर्
अभितो देवकुलानि यान्यभूवन्।
तुमुलानि भवन्ति फेरवाणां
निनदैस्तानि भयङ्करैरिदानीम्।।

इ) रमणीयतरो बभूवयस्मिन्
रमणीनां मणिनूपुरप्रणाद:
द्विजशृङ्खलिकारवलात्क्रियाभि:
कुरूतेराजपथ: स्वकर्णशूलम्।।

ई) परितस्तततन्तुवायतन्तु-
व्यतिषङ्गाज्जनितानि जालकानि।
पुरगोपुरसालभञ्जिकानां
दधतेचीन परावगुण्ठनत्वम्।।

उ) नरनाथ! पुराकृपाणमेनं
विरचय्याखिलदेवतायुधांशै:।
उपदिकृतवान् पिनाकपाणेर्
दनुजानां विजयाय विश्वकर्मा।।

ऊ) कृत्ता: शशाङ्कार्धमुखै: पृषत्कैर्
धनुष्मतां हास्तिकहस्तकाण्डा:।
रक्तह्रदेषुन्यपतन् भुजङ्गा:
पारीक्षितस्येव मखानलेषु।।

III. **त्रयाणां** सन्दर्भं विवृणुत।

ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

Explain with reference to context **any three** of the following. **(3×4=12)**

अ) वीक्ष्य दूये भृशमन्यान्यपि देवताकुलानि।

आ) अधुना ह्यनुकरोति सह्यकन्या।

इ) खेदयन्ति तानि द्विजबन्दीनयनाम्बुदूषितानि।

ई) कमपि प्रादुरभावयत् कृपाणाम्।

उ) भवते प्रेषितवान् महाभुजाय।

ऊ) आस्फालयामास गजस्तमुर्व्याम्।

IV. **द्वयो:** लघुटिप्पणी लिखत

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Write short notes on **any two** of the following : **(2×4=8)**

१) गङ्गादेवी २) ताम्रपर्णी ३) तुलुष्कसिंहनाद: ४) खड्गवर्णनम्

V. **संस्कृत**भाषया उत्तराणि लिखत।

अ) वाक्य दोषान् परिहरत (**पञ्चानां**) **(1×5=5)**

१) गणेशं नम: २) कृष्णस्य सह गच्छामि ३) वेदा: प्रमाणा:

४) व्याघ्रेणभयम् ५) नाहं वदति ६) अलं विवाद:।

आ) **त्रीणि** पदानि उपयुज्य एकैकं वाक्य रचयत। **(1×3=3)**

१) पठामि २) निर्गन्तुम् ३) गृहीत्वा

४) पतित: ५) आनीय ६) कर्तव्यम्

इ) **चतुर्णां** समासानां एकैकं उदाहरणं लिखत। **(1×4=4)**

१) तत्पुरुष: २) द्वन्द्व ३) द्विगु:

४) कर्मधारय ५) अव्ययीभाव: ६) बहुव्रीहि:।

ई) **चतुर्णां** व्याकरण रीत्या पदपरिचयं कुरुत। **(1×4=4)**

१) गत्वा २) प्रणम्य ३) पठितुम्

४) अहम् ५) नयन् ६) कृतम्

VI. **संस्कृत**भाषया अनुवदत। **(1×5=5)**

ನಿಷಧ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಳ ಎಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಆತ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯೂ ಸುಂದರನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ವಿದರ್ಭ ದೇಶದ ರಾಜನಾದ ಭೀಮನಿಗೆ ದಮಯಂತಿ ಎನ್ನುವ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಅನುಪಮಳಾಗಿದ್ದಳು. ಪರಸ್ಪರರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಇತರರಿಂದ ಕೇಳಿ, ನಳ ಮತ್ತು ದಮಯಂತಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರು.

In the kingdom of Nishadha, there was a king by name Nala. He was strong and handsome. In the kingdome of Vidarbha, king Bhima had a daughter by name Damayanti. She was unparalleled in beauty and character. Hearing about each other's qualities from others Nala and Damayanti fell in love with each other.

VII. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानां उत्तराणि लिखत। **(3×5=15)**

कस्यापि व्यवस्थितस्य नियमसमुदायस्य पालनम् अनुशासनम् उच्चते। यथा विद्यालये कृत्यसमये आगमनं, श्रद्धया पाठानां श्रवणम् अवधानं च गुरूणां सम्मानम् इत्यादय: विद्यालयस्य नियमा:। एतेषु नियमेषु निष्ठया वर्तनं विद्यार्थिनां प्रथमं कर्तव्यम्। इत्थम् अनुशासनेन संस्था यश: प्राप्तुं शक्नोति,विद्यार्थिन: अपि महती योग्यतां लब्धुं शक्नुयु:। एवं नगरस्य देशस्ययापि अनुशासन नियमा: सन्ति। मर्गे वाहनचालनादि नियमानां पालनं, राजकरस्य शुल्कस्य वा समये दानम् इत्यादि सामाजिकै: सर्वदा करणीयम्।

प्रश्ना:

१) अनुशासनं नाम किम् ?

२) विद्यार्थिनां प्रथमं कर्तव्यं किम् ?

३) अनुशासन पालनेन किं प्रयोजनम् ?

४) सामाजिकै: सर्वदा किं करणीयम् ?

५) परिच्छेदस्यास्य उचितां शीर्षिकां निर्दिशत्।